

**МОНТРЕАЛСКИ ПРОТОКОЛ
О СУПСТАНЦАМА КОЈЕ ОШТЕЋУЈУ ОЗОНСКИ ОМОТАЧ
(Пречишћени текст са уграђеним Амандманима)**

Стране потписнице овог протокола,

Које су истовремено потписнице Бечке конвенције о заштити озонског омотача,

Имајући на уму своју обавезу по тој конвенцији да предузимају одговарајуће мере за заштиту људског здравља и животне средине од негативних утицаја који су последица или могу бити последица људских делатности којима се модификује или се може модификовати озонски омотач,

Увиђајући да широм света присутна емисија извесних супстанци може знатно да разреди и на други начин модификује озонски омотач на начин који ће вероватно имати негативне последице на људско здравље и животну средину,

Свесне могућих последица емисије тих супстанци на климатске услове,

Решени да заштите озонски омотач предузимањем мера предострожности у циљу равноправног контролисања укупних светских емисија супстанци које га оштећују, а са коначним циљем њиховог елиминисања на основу развијања научних знања, имајући у виду техничке и економске обзире и имајући у виду развојне потребе земаља у развоју,

Уважавајући потребу посебних напора ради удољовања захтевима земаља у развоју за овим супстанцама, укључујући обезбеђење додатних финансијских средстава и приступа релевантним технологијама, имајући у виду да је величина потребних средстава предвидива и да се може очекивати да та средства знатно допринесу способности света да решава научно утврђени проблем оштећивања озонског омотача и штетне последице тога,

Уважавајући потребу посебних напора ради удољовања захтевима земаља у развоју за овим супстанцама,

Узимајући у обзир значај унапређивања међународне сарадње у областима научног истраживања, развијања и трансфера алтернативних технологија за контролу и смањење емисија супстанци која оштећују озонски омотач, са посебним освртом на потребе земаља у развоју,

Узимајући у обзир значај унапређивања међународне сарадње на плану научног истраживања и технолошког усавршавања контроле, односно смањења емисије супстанци које оштећују озонски омотач, са посебним освртом на потребе земаља у развоју,

Договориле су се како следи:

Члан 1

Дефиниције

У смислу овог протокола:

1. "Конвенција" означава Бечку конвенцију о заштити озонског омотача, усвојену 22. марта 1985. године.
2. "Стране" означавају, ако се у тексту не наводи другачије, потписнице овог протокола.
3. "Секретаријат" означава секретаријат Конвенције.
4. "Контролисане супстанце" означавају супстанце које се набрајају у Анексу А у, Анексу Б, Анексу Ц или Анексу Е уз овај Протокол, било да постоје саме или у мешавини. Израз обухвата изомере било које такве супстанце, изузев као што је наведено у релевантном Анексу, али искључује све контролисане супстанце или мешавини које се налазе у готовим производима, изузимајући контејнере који се користе за превоз или чување те супстанце.
5. "Производња" означава количину произведених контролисаних супстанци, умањену за количину уништену технологијама које ће одобрити Стране и умањену за количину која се у потпуности користи као сировина за напајање у производњи других хемикалија. Количина која се рециклира и поново користи се не сматра за "производњу".
6. "Потрошња" означава производњу плус увоз минус извоз контролисаних супстанци.
7. "Обрачунски нивои производње, увоза, извоза и потрошње" означавају нивое утврђене у члану 3.
8. "Индустријска рационализација" означава трансфер обрачунског нивоа производње, у целини или делимично, једне стране другој, ради постизања економске ефикасности, односно реаговања на предвиђене мањкове у понуди проузроковане затварањем фабрика.
9. (*Брисан*).

Члан 2

Контролне мере

1. Стране преузимају обавезу да у дванаестомесечном периоду који почиње првог дана седмог месеца рачунајући од датума ступања овог протокола на снагу као и у

сваком дванаестомесечном периоду који затим уследи, њихов обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Групе I Анекса А не прекорачи обрачунски ниво потрошње из 1986. године. До краја поменутог периода, свака од уговорних страна која производи једну или више тих супстанци побринуће се да њен обрачунски ниво производње не прекорачи њен обрачунски ниво производње из 1986, с тим што тај ниво може да порасте за највише десет одсто у односу на ниво из 1986. године. Овакав пораст је дозвољен само ради задовољења основних домаћих потреба страна које поступају у складу са чланом 5. и за потребе индустријске рационализације међу странама.

2. Стране преузимају обавезу да у дванаестомесечном периоду који почиње првог дана тридесет седмог месеца рачунајући од датума ступања на снагу овог протокола, као и у сваком дванаестомесечном периоду који затим уследи, њихов обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци набројаних у Групи II Анекса А не прекорачи њихов обрачунски ниво потрошње из 1986. године. Свака од страна која производи једну или више тих супстанци побринуће се да њен обрачунски ниво производње не прекорачи њен обрачунски ниво производње из 1986, с тим што тај ниво може да порасте за највише десет одсто у односу на ниво из 1986. године. Овакав пораст је дозвољен само ради задовољења основних домаћих потреба страна које поступају у складу са чланом 5. и за потребе индустријске рационализације међу странама. О механизмима за спровођење ових мера стране ће одлучити на првом састанку после првог научног приказа.

3. Стране преузимају обавезу да у периоду од 1. јула 1993. до 30. јуна 1994. године и у сваком дванаестомесечном периоду који затим уследи њихов обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Групе I Анекса А не прекорачи, годишње, осамдесет одсто њиховог обрачунског нивоа потрошње из 1986. године. Свака од страна која производи једну или више тих супстанци побринуће се да у истим периодима њен обрачунски ниво производње не прекорачи, годишње, осамдесет одсто њеног обрачунског нивоа производње из 1986. године. Међутим, ради задовољавања основних домаћих потреба страна које поступају у складу са чланом 5, као и за потребе индустријске рационализације међу уговорним странама, њихов обрачунски ниво производње може да прекорачи ту границу за максимално десет одсто њиховог обрачунског нивоа производње из 1986. године.

4. Свака од страна преузима обавезу да у периоду од 1. јула 1998. до 30. јуна 1999. године и у сваком дванаестомесечном периоду који затим уследи, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Групе I Анекса А, не прекорачи годишње, педесет одсто њеног обрачунског нивоа потрошње из 1986. године. Свака од страна која производи једну или више тих супстанци побринуће се да у истим периодима њен обрачунски ниво производње не прекорачи, годишње, педесет одсто њеног обрачунског нивоа производње из 1986. године. Међутим, ради задовољавања основних домаћих потреба страна које поступају у складу са чланом 5, као и за потребе индустријске рационализације међу странама, њен обрачунски ниво производње може да прекорачи ту границу до максимално петнаест одсто њеног обрачунског нивоа производње из 1986. године. Овај

параграф се примењује ако стране друкчије не одлуче на састанку двотрећинском већином страна које су присутне и гласају, а на њих опада најмање две трећине укупног обрачунског нивоа потрошње тих супстанци. Ова одлука се разматра и доноси у светлу процена о којима се говори у члану 6.

5. Свака Страна може, за било који или више контролних периода, извршити трансфер другој Страни било ког дела свог обрачунског нивоа производње утврђеног у члановима 2А до 2Ф и члану 2Х, под условом да укупни комбиновани обрачунски нивои производње тих Страна за било коју групу контролисаних супстанци не премаше производне лимите утврђене у тим члановима за ту групу. Свака Страна ће о таквом трансферу производње обавестити Секретаријат писменим путем, наводећи услове сваког трансфера и период на који ће се он односити.

5 бис. Свака Страна која не поступа у складу са ставом 1. члана 5. може, за један или више контролних периода, извршити трансфер другој Страни потписници било ког дела свог обрачунског нивоа производње утврђеног у члану 2Ф, под условом да обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у Групи I Анекса А Стране која врши трансфер дела свог обрачунског нивоа потрошње није премашио 0,25 кг по глави становника у 1989. и да укупни комбиновани обрачунски нивои дотичних Страна не премаше нивое потрошње утврђене у члану 2Ф. Свака Страна ће о таквом трансферу производње обавестити Секретаријат писменим путем, наводећи услове таквог трансфера и период на који ће се он односити.

6. Свака страна која не поступа у складу са чланом 5, а гради капацитете за производњу из Анекса А или Анекса Б контролисаних супстанци, или је уговорила њихову градњу пре 16. септембра 1987. и предвидела је својим законима пре 1. јануара 1987, може да дода производњу таквих капацитета својој производњи из 1986. тих супстанци ради утврђивања свог обрачунског нивоа производње за 1986, под условом да се градња таквих капацитета доврши до 31. децембра 1990. и да та производња не подигне код те стране обрачунски годишњи ниво потрошње контролисаних супстанци изнад 0,5 килограма по глави становника.

7. О сваком трансферу производње у складу са параграфом 5, односно о сваком додатку производњи по параграфу 6 мора се доставити званично обавештење секретаријату, најкасније у тренутку трансфера, односно додатка.

8. (а) Стране које су земље чланице регионалних економских групација дефинисаних у члану 1 (б) Конвенције могу се споразумети о томе да заједнички испуњавају своје обавезе у погледу потрошње по овом члану и члановима 2А до 2И под условом да њихов укупан обрачунски ниво потрошње не прекорачује нивое који се захтевају по овом члану и члановима 2А до 2И,

(б) Стране у оваквим споразумима морају обавестити секретаријат о условима и роковима својих споразума пре датума смањивања потрошње која је предмет споразума,

(ц) Овакав споразум ступа на снагу само ако су све земље чланице регионалне економске групације и дотичне организације потписнице Протокола и ако су званично обавестили секретаријат о њиховом начину примене.

9. (а) На основу процена извршених по члану 6, стране могу одлучивати о томе:

(и) да ли да се врше корекције у факторима оштећења озонског омотача који се наводе у Анексу А, Анексу Б, Анексу Ц и/или Анексу Е и, ако је то потребно, које корекције, и

(ии) да ли да се врше даље корекције и редукције производње и потрошње контролисаних супстанци у односу и, ако је то потребно, у коликом обиму и у којим количинама и роковима,

(б) Предлоге о таквим корекцијама секретаријат доставља странама најмање шест месеци пре састанка страна на коме се предлаже усвајање,

(ц) Приликом доношења таквих одлука, стране ће уложити максималне напоре да постигну споразум консензусом. Ако сви напори за постизање споразума консензусом не дају жељени резултат, као последњем средству за доношење оваквих одлука прибегава се њиховом доношењу двотрећинском већином гласова страна које су присутне и гласају, а које представљају већину Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, које су присутне и гласају, и већину Страна које не поступају и не гласају на тај начин.

(д) Одлуку, која обавезује све стране, депозитар одмах доставља странама. Осим ако у одлукама није другачије предвиђено, оне ступају на снагу по истеку рока од шест месеци од датума депозитаровог циркулара којим странама доставља одлуку.

10. На основу процена извршених по члану 6. овог протокола и поступком описаним у члану 9. Конвенције, стране могу одлучити:

(и) да ли неке супстанце треба додати или одузети било ком анексу уз овај протокол и, ако је то потребно, које супстанце, и

(ии) о механизмима, обиму и роковима контролних мера које треба применити на те супстанце,

11. Без обзира на одредбе овог члана и чланова 2А до 2И, стране могу да примене и строже мере од мера које се захтевају по овом члану и члановима 2А до 2И.

Члан 2Ц

Остали потпуно халогеновани CFC

1. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 1993. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у групи I Анекс Б не премаши, годишње, 80 одсто њеног обрачунског нивоа потрошње у 1989. Свака Страна која производи једну или више ових супстанци ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачунски ниво производње тих супстанци не премаши, годишње, 80 одсто њеног обрачунског нивоа производње у 1989. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Стране које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачунски ниво производње може да премаши тај лимит за до 10 одсто њиховог обрачунског нивоа производње у 1989.

2. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 1997. и у сваком наредном, дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у групи I Анекса Б не премаши, годишње, 15 одсто њеног обрачунског нивоа потрошње у 1989. Свака Страна која производи једну или више ових супстанци ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачунски ниво производње тих супстанци не премаши, годишње, 15 одсто њеног обрачунског нивоа производње у 1989. Међутим, да би се задовољиле основице домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачунски ниво производње може да премаши тај лимит за до 10 одсто њиховог обрачунског нивоа производње у 1989.

3. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2000. и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у Групи I Анекс Б не премаши нулу. Свака Страна која производи једну или више ових супстанци ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачунски ниво производње тих супстанци не премаши нулу. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачунски ниво производње може да премаши тај лимит за до 15 одсто њиховог обрачунског нивоа производње у 1989. години.

Члан 2Д

Угљен тетрахлорид

1. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 1995. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у групи II Анекса Б не премаши, годишње, 15 одсто њеног обрачунског нивоа потрошње у 1989. Свака Страна која производи ту супстанцу ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачунски ниво производње те супстанце не премаши, годишње, 15 одсто њеног обрачунског нивоа производње у 1989. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачунски ниво производње може да премаши тај лимит за до 10 одсто њиховог обрачунског нивоа производње у 1989. години.

2. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2000. и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачуниски ниво потрошње контролисаних супстанци у групи II Анекса Б не премаши нулу. Свака Страна која производи те супстанце ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачуниски ниво производње тих супстанци не премаши нулу. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачуниски ниво производње може да премаши тај лимит за до 15 одсто њиховог обрачуноског нивоа производње у 1989. години.

Члан 2Е

1,1,1-трихлороетан (метил хлороформ)

1. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 1993. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачуниски ниво потрошње контролисаних супстанци у групи III Анекса Б не премаши, годишње, њен обрачуниски ниво потрошње у 1989. Свака Страна која производи ту супстанцу ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачуниски ниво производње тих супстанци не премаши, годишње, њен обрачуниски ниво производње у 1989. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачуниски ниво производње може да премаши тај лимит за до 10 одсто њиховог обрачуноског нивоа производње у 1989. години.

2. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 1995. и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачуниски ниво потрошње контролисаних супстанци у групи III Анекса Б не премаши, годишње 70 одсто њеног обрачуноског нивоа потрошње у 1989. Свака Страна која производи ту супстанцу ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачуниски ниво производње те супстанце не премаши, годишње, 70 одсто њеног обрачуноског нивоа потрошње у 1989. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачуниски ниво производње може да премаши тај лимит за до 10 одсто њиховог обрачуноског нивоа производње у 1989. години.

3. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2000. и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачуниски ниво потрошње контролисаних супстанци у групи IIII Анекса Б не премаши, годишње, 30 одсто њеног обрачуноског нивоа потрошње у 1989. Свака Страна која производи ту супстанцу ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачуниски ниво производње тих супстанци не премаши, годишње, 30 одсто њених обрачуноских нивоа производње у 1989. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачуниски ниво производње може да премаши тај лимит за до 10 одсто њиховог обрачуноског нивоа производње у 1989. години.

4. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2005. и у сваком дванаестомесечном периоду после тога, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у Групи III Анекса Б не премаши нулу. Свака Страна која производи ту супстанцу ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачунски ниво производње тих супстанци не премаши нулу. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачунски ниво производње може да премаши тај лимит за до 15 одсто њиховог обрачунског нивоа производње у 1989. години.

5. Страна ће, у 1992. години, анализирати изводљивост брже динамике смањивања него што је утврђено у овом члану.

Члан 2Ф

Хлорофлуороугљоводоници

1. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 1996. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у групи I Анекса Ц не премаши, годишње, суму:

(а) три кома један одсто њеног обрачунског нивоа потрошње у 1989. години контролисаних супстанци у Групи I Анекса А; и

(б) њен обрачунски ниво потрошње у 1989. години контролисаних супстанци у Групи I Анекса Ц.

2. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2004. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Групе I Анекса Ц не премаши, годишње, 65 одсто суме из става 1. овог члана.

3. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2010. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Групе I Анекса Ц не премаши, годишње, 35 одсто суме из става 1. овог члана.

4. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2015. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Групе I Анекса Ц не премаши, годишње, 10 одсто суме из става 1. овог члана.

5. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2020. године, и сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Групе I Анекса Ц не премаши, годишње, нула кома пет одсто суме поменуте у ставу 1. овог члана.

6. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2030. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Групе I Анекса Ц не премаши нулу.

7. Од 1. јануара 1996. године, свака Страна ће настојати да обезбеди да:

(а) Коришћење контролисаних супстанци из Групе I Анекса Ц буде ограничено на оне примене код којих нису на располагању друге алтернативне супстанце или технологије које више одговарају животној средини;

(б) Коришћење контролисаних супстанци из Групе I Анекса Ц не буде изван подручја примене које сада задовољавају контролисане супстанце из Анекса А, Б и Ц, изузев у ретким случајевима за заштиту живота или здравља људи; и

(ц) Контролисане супстанце из Групе I Анекса Ц буду изабране за коришћење на начин којим се оштећивање озонског омотача своди на најмању могућу меру, поред тога што задовољава остале еколошке, безбедносне и економске услове.

8. Свака Страна која производи једну или више ових супстанци ће осигурати да у дванаестомесечном периоду који следи, свој обрачунати ниво производње контролисаних супстанци у Групи I Анекса Ц неће премашити, на годишњем нивоу, на бази просека од:

(а) Збир свог прорачуног нивоа потрошње у 1989. за контролисане супстанце у Групи А из Анекса Ц и два кома осам процената свог обрачунатог нивоа потрошње у 1989. за контролисане супстанце у Групи I Анекса А: и

(б) Збир свог прорачуног нивоа производње у 1989. контролисаних супстанци у Групи И из Анекса Ц и два кома осам процената свог обрачунатог нивоа производње у 1989. за контролисане супстанце из Групе I Анекса А.

Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које делују у оквиру параграфа 1, члана 5, њен прорачунати ниво производње може премашити ту границу за петнаест процената од обрачунатог нивоа производње контролисаних супстанци у Групи I из Анекса Ц, као што је горе дефинисано.

Члан 2Г

Бромофлуороугљоводоници

Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 1996. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у Групи II Анекса Ц не премаши нулу. Свака Страна која производи ове супстанце ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачунски ниво производње тих супстанци не премаши нулу. Овај став се

примењује изузев до мере у којој Стране одлуче да дозволе ниво производње или потрошње који је неопходан да се задовоље употребе за које се оне сагласе да су битне.

Члан 2X

Метил бромид

Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 1995, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци у Анексу Е не премаши, годишње, њен обрачунски ниво потрошње у 1991. години. Свака Страна која производи ове супстанце ће, за исте периоде, обезбедити да њен обрачунски ниво производње тих супстанци не премаши, годишње, њен обрачунски ниво производње у 1991. години. Међутим, да би се задовољиле основне домаће потребе Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5, њихов обрачунски ниво производње може да премаши тај лимит за до 10 одсто њиховог обрачунског нивоа производње у 1991. години. Обрачунски нивои потрошње и производње према овом члану не обухватају количине које Стране користе за примене у карантину и пре отпреме.

Члан 2И

Бромохлорметан

Свака Страна ће обезбедити да у дванаестомесечном периоду који почиње 1. јануара 2002. године, и у сваком дванаестомесечном периоду након тога, свој прорачунати ниво потрошње и производње контролисаних супстанци из Групе III Анекса Ц не прелази нулу. Овај параграф ће се примењивати изузев до количине када Стране одлуче да дозволе ниво производње или потрошње који је неопходан да задовољи потребе које су међу њима договорене као неопходне.

Члан 3

Обрачун контролних нивоа

У смислу чл. 2, 2А до 2И и 5, свака страна ће, за сваку групу супстанци из Анекса А, Анекса Б, Анекса Ц или Анекса Е, утврдити своје обрачунске нивое:

(а) производње, помоћу:

(и) множења своје годишње производње сваке од контролисаних супстанци фактором оштећења озонског омотача који се за ту супстанцу наводи у Анексу А, Анексу Б, Анексу Ц или Анексу Е, и

(ии) сабирања, за сваку такву групу, добијених цифара,

(б) увоза и извоза, следећи, *мутатис мутандис*, поступак изложен у тачки (а), и

(ц) потрошње, сабирањем својих обрачунских нивоа производње и увоза и одузимањем свог обрачунског нивоа извоза као што је утврђено у тачкама (а) и (б). Међутим, почев од 1. јануара 1993. године, извоз контролисаних супстанци земљама које нису потписнице неће се одузимати приликом обрачунавања нивоа потрошње стране извознице.

Члан 4

Контрола трговинске размене са земљама које нису потписнице овог протокола

1. Од 1. јануара 1990, Свака Страна ће забранити увоз контролисаних супстанци из Анекса А из свих држава које нису потписнице овог Протокола:

1 бис. У року од годину дана од ступања овог става на снагу, Свака Страна ће забранити увоз контролисаних супстанци из Анекса Б из свих земаља које нису потписнице овог Протокола.

1 тер. У року од годину дана од ступања на снагу овог става, свака Страна ће забранити увоз свих контролисаних супстанци из Групе II Анекса Ц из сваке земље која није Страна овог Протокола.

1 ц. Не дуже од године дана након ступања на снагу овог параграфа, свака Страна ће укинути увоз контролисаних супстанци наведених у Анексу Е, из сваке државе која није потписница овог Протокола.

1 цуин. Од 1. јануара 2004. године, свака Страна ће забранити увоз контролисаних супстанци из Групе I Анекс Ц из било које Државе која није чланица овог Протокола.

1 сех. У оквиру једне године од дана ступања на снагу овог параграфа, свака Страна ће забранити увоз контролисаних супстанци из Групе III Анекс Ц из било које Државе која није потписница овог Протокола.

2. Од 1. јануара 1993, Свака Страна ће забранити извоз свих контролисаних супстанци из Анекса А у сваку земљу која није потписница овог Протокола.

2 бис. Са почетком годину дана после датума ступања на снагу овог става, Свака Страна ће забранити увоз свих контролисаних супстанци из Анекса Б у било коју државу која није потписница овог Протокола.

2 тер. Са почетком годину дана од ступања на снагу овог става, свака Страна ће забранити увоз свих контролисаних супстанци из Групе II Анекса Ц у сваку земљу која није Страна овог Протокола.

2 q. Годињу дана након ступања на снагу овог параграфа, свака страна ће забранити извоз контролисаних супстанци наведених у Анексу Е, у било коју државу која није потписница овог Протокола.

2 quин. Од првог јануара 2004. године, свака Страна ће забранити извоз контролисаних супстанци из Групе I и Анекс Ц у било коју Државу која није чланица овог Протокола.

2 сех. У оквиру једне године од дана ступања на снагу овог параграфа, свака Страна ће забранити извоз контролисаних супстанци из Групе II Анекс Ц у било коју Државу која није потписница овог Протокола.

3. До 1. јануара 1992. Стране ће, поступајући у складу са процедурама из члана 10. Конвенције, разрадити у облику анекса листу производа који садрже контролисане супстанце из Анекса А. Стране које не ставе приговор на овај анекс у складу са поменути процедурама ће у року од годину дана од правоснажности анекса забранити увоз тих производа из свих земаља које нису потписнице овог Протокола.

3 бис. У року од три године од датума ступања овог става на снагу, Стране ће, придржавајући се процедура из члана 10. Конвенције, разрадити у облику анекса листу производа који садрже контролисане супстанце из Анекса Б. Стране које не ставе приговор на овај анекс у складу са поменути процедурама ће у року од годину дана од датума правоснажности анекса, забранити увоз тих производа из свих земаља које нису и потписнице овог Протокола.

3 тер. У року од три године од ступања на снагу овог става, Стране ће, поступајући у складу са поступцима из члана 10. Конвенције, разрадити у облику анекса листу производа који садрже контролисане супстанце из Групе II Анекса Ц. Стране које не ставе приговор на овај анекс у складу са тим процедурама ће у року од годину дана од правоснажности анекса забранити увоз тих производа из свих земаља које нису потписнице овог Протокола.

4. До 1. јануара 1994, Стране ће утврдити изводљивост забрањивања или ограничавања увоза из земаља које нису потписнице овог Протокола, производа који се производе са, али не садрже, контролисане супстанце из Анекса А. Уколико се утврди да је то изводљиво, Стране ће, следећи поступак из члана 10. Конвенције, сачинити у облику анекса листу таквих производа. Стране које не ставе приговор на овај анекс у складу са поменути поступком ставиће забрану, у року од годину дана од датума правоснажности анекса, на увоз тих производа из свих земаља које нису потписнице овог Протокола.

4 бис. У року од пет година од датума ступања на снагу овог става, Стране ће утврдити изводљивост забрањивања, односно ограничавања, из земаља које нису потписнице овог Протокола, увоз производа који се производе са, али не садрже, контролисане супстанце из Анекса Б. Уколико се утврди да је то изводљиво,

Стране ће, следећи поступак из члана 10. Конвенције, сачинити у форми анекса листу таквих производа. Стране које не ставе приговор на овај анекс у складу са поменутиим поступком ставиће забрану или рестрикцију, у року од годину дана од датума правоснажности анекса, на увоз тих производа из свих земаља које нису потписнице овог Протокола.

4 тер. У року од пет година од дана ступања овог става на снагу, Стране ће утврдити изводљивост забране или ограничавања увоза из земаља које нису потписнице овог Протокола производа који се производе са, али не садрже, контролисани супстанци из Групе II Анекса Ц. Уколико се утврди да је то изводљиво, Стране ће, следећи поступак из члана 10. Конвенције, сачинити у облику анекса листу таквих производа. Стране које не ставе приговор на овај анекс у складу са тим поступком ће ставити забрану или ограничење, у року од годину дана од датума правоснажности анекса, на увоз тих производа из свих земаља које нису потписнице овог Протокола.

5. Свака Страна преузима обавезу да у највећој могућој мери дестимулише извоз у било коју земљу која није потписница овог Протокола технологија за производњу и коришћење контролисаних супстанци из Анекса А, Б, Ц и Е.

6. Свака страна ће се уздржати од давања нових субвенција, помоћи, кредита, гаранција и програма осигурања за извоз производа, опреме, постројења, односно технологије која би олакшала производњу контролисаних супстанци из Анекса А, Б, Ц и Е земаљама које нису потписнице овог протокола.

7. Параграфи 5 и 6 не односе се на производе, опрему, постројења, односно технологију којима се побољшава задржавање, обрада, обнављање или уништавање контролисаних супстанци из Анекса А, Б, Ц и Е, унапређује развој алтернативних супстанци или на други начин доприноси смањењу емисије контролисаних супстанци из Анекса А, Б, Ц и Е.

8. Без обзира на одредбе овог члана, увоз и извози о којима се говори у ставовима 1. до 4 тер овог члана могу бити дозвољени из, или у, било коју земљу која није чланица овог Протокола, уколико се на састанку Страна утврди да та земља у потпуности поштује члан 2, чланове 2А до 2И, и овај члан, и да је поднела податке о томе као што је утврђено у члану 7.

9. За сврхе овог члана, израз "Земља која није Страна потписница овог Протокола" обухвата, у вези са одређеном контролисаним супстанцом, земљу или регионалну економску групацију која се није сложила да важеће мере контроле за ту супстанцу буду за њу обавезујуће.

10. До 1. јануара 1996, Стране ће размотрити да ли да измене и допуне овај Протокол како би прошириле мере из овог члана на трговање контролисаним супстанцама из Групе I Анекса Ц и Анекса Е са земаљама које нису Стране Протокола.

Члан 4А

Контрола трговине са Странама

1. Уколико, након што су прихваћени подаци за елиминисање контролисаних супстанци, Страна није у могућности, упркос примене свих практичних мера да се прилагоди обавезама преузетим Протоколом, да прекине потрошњу те супстанце за домаћу производњу, за потребе друге природе него што се Протоколом може сматрати есенцијалном, она ће забранити извоз коришћених, обновљених и обрађених количина те супстанце, изузев за сврху њеног уништавања.

2. Параграф 1 овог члана ће се примењивати без прејудицирања за примену члана 11. Конвенције и процедуру не удовољавања која је установљена у оквиру члана 8. Протокола.

Члан 4Б

Издавање дозвола

1. Свака Страна ће, до 1. јануара 2000. г. или у оквиру три месеца од ступања на снагу, за њу, овог члана, до датума који је каснији, установити и применити систем за издавање дозвола за увоз и извоз нових, коришћених, обновљених и обрађених контролисаних супстанци из Анекса А, Б, Ц и Е.

2. Упркос параграфу 1 овог члана, било која Страна која ради у оквиру одредби параграфа 1 члана 5, која закључи да није у стању да установи и примени систем за издавање дозвола за увоз и извоз контролисаних супстанци из Анекса Ц и Е, може одложити те активности до 1. јануара 2005. г. и 1. јануара 2002. године, респективно.

3. Свака Страна ће, у року од три месеца од увођења свог система за издавање дозвола, известити секретаријат о установљавању и раду тог система.

4. Секретаријат ће периодично припремати и дистрибуирати свим Странама листу страна које су известиле о њиховим системима за издавање дозвола и упућиваће ове информације. Комитету за примену ради разматрања и одговарајућих препорука Странама.

Члан 5

Посебан положај земаља у развоју

1. Свака страна која је земља у развоју и чији годишњи обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Анекса А износи мање од 0,3 кг по глави становника на дан ступања на снагу овог Протокола за ту страну, односно у било које време после тога до 1. јануара 1999. године, ради задовољавања основних домаћих

потреба, имаће право да одложи за десет година своје спровођење контролних мера утврђених у члановима 2А до 2Е, с тим што ће све даље измене и допуне прилагођавања или Измене усвојене на Другом састанку Страна у Лондону, 29. јуна 1990. године, важити за све Стране које поступају у складу са овим ставом после извршеног прегледа предвиђеног у ставу 8. овог члана и базираће се на закључцима тог прегледа.

1 бис. Стране ће, узимајући у обзир преглед поменут у ставу 8. овог члана, оцене извршене сходно члану б. и све друге релевантне информације, донети одлуку 1. јануара 1996. кроз поступак утврђен у ставу 9. члана 2:

(а) У вези са ставовима 1. до 6. члана 2Ф, која базна година, почетни нивои, динамика контроле и датум постепеног искључења за потрошњу контролисаних супстанци из Групе I Анекса Ц ће се примењивати на Стране које поступају у складу са ставом 1. овог члана;

(б) У вези са чланом 2Г, који датум постепеног искључења за потрошњу контролисаних супстанци из Групе II Анекса Ц ће се примењивати на Стране које поступају у складу са ставом 1. овог члана; и

(ц) У вези са чланом 2Х, која базна година, почетни нивои, динамика контроле за потрошњу и производњу контролисаних супстанци из Анекса Е ће се примењивати на Стране које поступају у складу са ставом 1. овог члана.

2. Међутим, Страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана не сме да прекорачи ни годишњи обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Анекса А од 0,3 кг по глави становника ни годишњи обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Анекса Б од 0,2 кг по глави становника.

3. У спровођењу контролних мера из чланова 2А до 2Е, Страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана ће имати право да користи:

(а) за контролисане супстанце из Анекса А, или просек свог годишњег обрачунског нивоа потрошње за период у 1995-1997 године, укључно, или обрачунски ниво потрошње од 0,3 кг по глави становника, зависно од тога шта је ниже, као основу за утврђивање свог поштовања контролним мерама;

(б) за контролисане супстанце из Анекса Б, просек свог годишњег обрачунског нивоа потрошње за период од 1998-2000 године, укључно, или обрачунски ниво потрошње од 0,2 кг по глави становника, зависно од тога шта је ниже, као основу за утврђивање свог поштовања контролних мера;

4. Уколико Страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана, у било које време пре него што њене обавезе у вези са контролним мерама из члана 2А до 2И постану примењиве за њу, установи да није у могућности да набави одговарајућу количину контролних супстанци, она о томе може писмено обавестити Секретаријат.

Секретаријат ће одмах послати копију таквог обавештења Странама, које ће то питање размотрити на свом следећем Састанку, и одлучити о одговарајућој акцији која ће се предузети.

5. Изградња способности извршавања обавеза Страна које поступају у складу са ставом 1. овог члана да поступају у складу са контролним мерама утврђеним у члановима 2А до 2Е и члану 2И и свим контролним мерама из члана 2Ф до 2Х о којима се донесе одлука сходно ставу 1 бис овог члана, и њихово спровођење од истих тих Страна, зависиће од ефикасности спровођења финансијске сарадње предвиђене чланом 10. и трансфера технологије предвиђеног чланом 10А.

6. Свака Страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана може, у свако доба, писменим путем обавестити Секретаријат да, након што је предузела све изводљиве мере, није у могућности да спроведе неку или све обавезе утврђене у члановима 2А до 2Е и члану 2И, или било које или све обавезе из чланова 2Ф до 2Х о којима се донесе одлука сходно ставу 1 бис овог члана због неодговарајућег спровођења чланова 10. и 10А. Секретаријат ће одмах послати копију таквог обавештења Странама, које ће то питање размотрити на свом следећем Састанку, посебно се осврнути на став 5. члана и одлучити о одговарајућој акцији која ће се предузети.

7. У току периода од слања писменог обавештења до Састанка Страна, на ком ће се донети одлука о одговарајућој акцији поменутој у горњем ставу 6, или у даљем периоду уколико се на Састанку Страна тако одлучи, поступци у вези са непоштовањем обавеза поменути у члану 8. неће бити покренути против Стране која доставља обавештење.

8. На Састанку Страна ће се, најкасније од 1995. године, размотрити стање у Странама које делују по ставу 1. овог члана, укључујући ефикасно спровођење финансијске сарадње и трансфер технологије њима, и усвојити оне ревизије које би се могле сматрати неопходним у вези са динамиком контролних мера применљивом на те Стране.

Од 1. јануара 2016. године свака Страна која делује у оквиру параграфа 1 овог члана ће се прилагодити контролним мерама које су назначене у параграфу 8 члана 2Ф и, као основу за прилагођавање са овим контролним мерама, користиће средњу вредност обрачунатих нивоа производње и потрошње у 2015. години.

9. Одлука Страна поменуте у ставовима 4, 6. и 7. овог члана, биће донете у складу са истим поступком који је примењен на доношења одлука по члану 10.

Члан 6

Оцена и преглед контролних мера

Почев од 1990, барем сваке четири године, стране ће оцењивати контролне мере предвиђене чланом 2, члановима 2А до 2И на бази расположивих научних, еколошких, стручних и економских података. Барем годину дана пре сваког таквог оцењивања, стране ће сазвати одговарајуће комисије од експерата из поменутих домена и утврдити састав и компетенције сваке такве комисије. У року од годину дана од дана њиховог сазивања, комисије ће, преко секретаријата, доставити своје закључке странама.

Члан 7

Достављање података

1. Свака Страна ће доставити Секретаријату, у року од три месеца од приступања Протокола, статистичке податке о својој производњи, увозу и извозу сваке од контролисаних супстанци из Анекса А за годину 1986, или најбоље могуће процене таквих података у случајевима када стварни подаци нису на располагању.

2. Свака Страна ће доставити Секретаријату статистичке податке о својој производњи, увозу и извозу сваке од контролисаних супстанци:

- из Анекса Б и Групама I и II Анекса Ц, за 1989. годину;

- из Анекса Е, за 1991. годину

или најбоље могуће процене таквих података када стварни подаци нису на располагању, најкасније три месеца после датума када одредбе утврђене у Протоколу у вези са супстанцама из Анекса Б, Ц, односно Е ступе на снагу за ту Страну.

3. Свака Страна ће доставити Секретаријату статистичке податке о својој годишњој производњи (као што је утврђено у ставу 5. члана 1) сваке од контролисаних супстанци наведених у Анексима А, Б, Ц и Д, и, одвојено, за сваку супстанцу,

- Количине употребљене за резерву сировина,

- Количине уништене технологијама које су Стране одобриле,

- Увозу и извозу у Стране, односно земље које нису потписнице,

за годину у току које су одредбе у вези са супстанцама из Анекса А, Б, Ц, односно Е, ступиле на снагу за ту Страну и за сваку наредну годину. Свака страна доставља Секретаријату статистичке податке о годишњем износу контролисане супстанце наведене у Анексу Е која се користи у карантинској и предтранспортној примени. Подаци се морају доставити најкасније у року од девет месеци по истеку године на коју се односе.

3 бис. Свака Страна ће доставити Секретаријату одвојене статистичке податке о свом годишњем увозу и извозу сваке од контролисаних супстанци наведене у Групи II Анекса А и Групи I Анекса Ц које су обновљене.

4. За стране које поступају у складу са одредбама става 8(а) члана 2, услови из ставова 1, 2. и 3. и 3 бис овог члана у вези са статистичким подацима о увозу и извозу биће задовољни уколико одговарајућа регионална економска групација достави податке о увозу и извозу између организације и земаља које нису чланице те организације.

Члан 8

Непридржавање

Стране ће на првом састанку размотрити и одобрити поступке и институционалне механизме за утврђивање непридржавања одредаба овог протокола и мере које ће се предузимати према странама за које се утврди да их се не придржавају.

Члан 9

Истраживање, развој, ширење еколошке свести и размена информација

1. Стране се обавезују да сарађују, придржавајући се својих закона, прописа и праксе и посебно узимајући у обзир потребе земаља у развоју, на плану унапређивања, непосредно или посредством надлежних међународних органа, научног истраживања, развоја и размене информација о:

(а) најбољим технологијама за побољшање неширења, рекулпације, рециклирања и уништавања контролисаних супстанци, односно за смањење њихових емисија;

(б) могућим алтернативама контролисаних супстанци, производа који садрже такве супстанце и производа уз њихову помоћ, и

(ц) трошковима и користима одговарајућих контролних стратегија.

2. Стране ће појединачно, заједнички или преко надлежних међународних органа, сарађивати на плану унапређивања јавне свести о утицајима емисије контролисаних супстанци и других супстанци које оштећују озонски омотач на животну средину.

3. У року од две године од датума ступања овог протокола на снагу и затим сваке две године, стране секретаријату подносе збирни преглед својих активности по одредбама овог члана.

Члан 10

Финансијски механизам

1. Стране ће установити механизам за сврхе обезбеђивања финансијске и техничке сарадње, укључујући трансфер технологије, Странама које поступају у складу са ставом 1. члана 5. овог Протокола, како би им се омогућило да испоштују контролне мере утврђене у члановима 2А до 2Е и члан 2И, и свим контролним мерама у члановима 2Ф до 2Х о којима се донесе одлука сходно ставу 1 бис члана 5. Протокола. Тај механизам, у који ће се уплаћивати доприноси као додатак уз друге финансијске трансфере Странама које поступају по том ставу, ће задовољити све договорене додатне трошкове таквих Страна како би се омогућило да испоштују контролне мере из Протокола. О индикативној листи категорија додатних трошкова, одлука ће бити донета на састанку Страна.

2. Механизам установљен према ставу 1. ће укључити и један Мултилатерални фонд. Може укључити и друге начине за остваривање мултилатералне, регионалне и билатералне сарадње.

3. Из Мултилатералног фонда ће се:

(а) задовољавати договорени додатни трошкови, на основу доделе бесповратних средстава или на концесионој основи, према погодности, у складу са критеријумима о којима ће одлучити Стране;

(б) финансирати функције пребијања да би се:

(и) помогло Странама које поступају у складу са ставом 1. члана 5, кроз студије изведене конкретно за те земље, и другу техничку сарадњу, да утврде своје потребе за сарадњом,

(ии) олакшала техничка сарадња у задовољавању тих утврђених потреба,

(иии) дистрибуирали, као што је предвиђено у члану 9, информације и релевантни материјали, и одржавале радионице, сесије за обуку, и друге пратеће активности, у корист Страна које су земље у развоју, и

(ив) олакшала и пратила друга мултилатерална, регионална и билатерална сарадња која је на располагању Странама које су земље у развоју,

(ц) Финансирати секретарске службе Мултилатералног фонда и пратећи трошкови.

4. Мултилатерални фонд ће функционисати по овлашћењу Страна које ће доносити одлуке о његовим општим политикама.

5. Стране ће основати Извршни одбор који ће разрадити и пратити спровођење одређених оперативних политика, смерница и административних аранжмана, укључујући расподелу средстава, за сврхе остваривања циљева Мултилатералног

фонда. Извршни одбор ће обављати своје послове и задатке, утврђене у Задацима о којима се договоре Стране, у сарадњи и уз помоћ Међународне банке за обнову и развој (Светске банке), Програма за животну средину Уједињених нација (УНЕП), Програма за развој Уједињених нација (УНДП) и другим одговарајућим агенцијама, у зависности од њихових области стручности. Чланове Извршног одбора, који ће се бирати на основу уравнотежене заступљености Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5. и Страна које не поступају тако, одобриће Стране.

6. Мултилатерални фонд ће се финансирати из доприноса Страна које не поступају у складу са ставом 1. члана 5, у конвертибилној валути или, у одређеним околностима, у натури и/или у националној валути, на основу скале процена Уједињених нација. Доприноси других Страна ће се стимулисати. Билатерална и, у посебним случајевима договореним одлуком Страна, регионална сарадња, до процента и у складу са евентуалним критеријумима који ће бити утврђени одлуком Страна, могу се размотрити као допринос Мултилатералном фонду, с тим да таква сарадња испуњава следеће минималне услове:

(а) у строгој је вези са поштовањем одредаба овог Протокола;

(б) обезбеђује додатна средства; и

(ц) задовољава договорене додатне трошкове.

7. Стране ће донети одлуку о програмском буџету Мултилатералног фонда за сваки фискални период и о проценту доприноса појединачних Страна у исти.

8. Средства ће се из Мултилатералног фонда исплаћивати уз одобрење Стране кориснице.

9. Одлуке Страна по овом члану ће се доносити консензусом кад год је то могуће. Уколико се сви напори на постизању консензуса исцрпе и никакав договор се не постигне, одлуке ће бити донете двотрећинском већином гласова Страна које су присутне и гласају, а које представљају већину Страна које поступају у складу са ставом 1. члана 5. које су присутне и гласају и већину Страна које не поступају тако а присутне су и гласају.

10. Финансијски механизам утврђен у овом члану неће прејудуцирати никакве будуће аранжмане које би могли бити разрађени у вези са другим питањима везаним за животну средину.

Члан 10А

Трансфер технологије

Свака Страна ће предузети сваку изводљиву меру, у складу са програмима који имају подршку финансијског механизма, да обезбеди да се:

(а) најбоље расположиве замене безбедне по животну средину и пратеће технологије експедитивно трансферишу Странама које поступају у складу са ставом 1. члана 5; и

(б) трансфери поменути у подставу (а) изврше у коректним и најпогоднијим условима.

Члан 11

Састанци страна

1. Стране одржавају састанке у редовним интервалима. Секретаријат сазива први састанак страна најкасније годину дана од датума ступања овог протокола на снагу и истовремено са састанком Конференције страна Конвенције, ако је следећи планиран у том периоду.

2. Доцнији редовни састанци страна одржаваће се ако стране друкчије не одлуче, истовремено са састанцима Конференције страна Конвенције. Ванредни састанци страна ће се одржавати у другим терминима које стране буду сматрале неопходним, или, пак, на писмени захтев било које од страна под условом да, у року од шест месеци од датума кад је секретаријат доставио странама такав захтев, тај захтев подржи бар једна трећина страна.

3. Стране, на првом састанку:

(а) консензусом усвајају пословник за своје састанке,

(б) консензусом усвајају финансијски правилник из члана 13. параграф 2,

(ц) формирају комисије и утврђују њихову надлежност из члана 6,

(д) разматрају и одобравају поступке и институционалне механизме из члана 8,

(е) почињу припремање радних планова по параграфу 3 члана 10.

4. Функција састанака страна је да се на њима:

(а) даје преглед спровођења овог протокола,

(б) одлучује о корекцијама, односно смањењима из параграфа 9 члана 2,

(ц) одлучује о проширењу, допуни или избацивању супстанци из анекса, као и о повезаним контролним мерама по параграфу 10 члана 2,

(д) утврђују, кад је то потребно, смернице, односно поступци за достављање информација као што је предвиђено чланом 7. и параграфом 3 члана 9,

(е) прегледају захтеви за техничку помоћ поднесени по параграфу 2 члана 10,

(ф) разматрају извештаји које је припремио секретаријат по тачки (ц) члана 12,

(г) оцењују, у складу са чланом 6, контролне мере,

(х) разматрају и усвајају, по потреби, предлози за измене овог протокола или анекса, односно за доношење нових анекса,

(и) разматра и усваја буџет за спровођење овог протокола, и

(ј) разматрају и предузимају додатне мере које могу да буду потребне за постизање циљева овог протокола.

5. Уједињене нације, њихове специјализоване агенције и Међународна агенција за атомску енергију, као и све државе које нису потписнице овог протокола могу имати своје представнике на састанцима страна у својству посматрача. Сваки орган или агенција, национална или интернационална, владина или невладина, компетентна у домену заштите озонског омотача, која је обавестила секретаријат о својој жељи да има представнике на састанцима страна у својству посматрача, може за то да добије дозволу ако се томе не успротиви бар једна трећина уговорних страна које су присутне. Пријем и учешће посматрача подлеже пословнику који су усвојиле стране.

Члан 12

Секретаријат

За потребе овог протокола, секретаријат:

(а) организује и опслужује састанке страна као што је предвиђено чланом 11,

(б) прима и ставља на располагање, на захтев страна, податке достављене по члану 7,

(ц) припрема и странама редовно доставља извештаје који се заснивају на подацима добијеним у складу са чл. 7. и 9,

(д) обавештава стране о свим захтевима за стручну помоћ добијеним по члану 10. како би олакшао обезбеђивање овакве помоћи,

(е) подстиче оне који нису потписници да присуствују састанцима страна у својству посматрача и да поступају у складу с одредбама овог протокола,

(ф) пружа, по потреби, податке и захтеве из тач (ц) и (д) посматрачима који нису потписници и,

(г) обавља и друге функције ради остваривања циљева овог протокола које му поверавају стране.

Члан 13

Финансијске одредбе

1. Финансијска средства потребна за спровођење овог протокола, укључујући и средства која су потребна за рад секретаријата повезаног с овим протоколом, наплаћују се искључиво из доприноса страна.
2. Стране на првом састанку консензусом усвајају финансијски правилник за спровођење овог протокола.

Члан 14

Однос између овог протокола и Конвенције

Осим ако овим протоколом није другачије предвиђено одредбе Конвенције о њеним протоколима важе и за овај протокол.

Члан 15

Потписивање

Државе и регионалне економске групације позивају се да потпишу овај протокол у Монреалу 16. септембра 1987. у Отави од 17. септембра 1987. до 16. јануара 1988. и у седишту Уједињених нација у Њујорку од 17. јануара 1988. до 15. септембра 1988. године.

Члан 16

Ступање на снагу

1. Овај протокол ступа на снагу 1. јануара 1989. године под условом да државе, односно регионалне економске групације на које отпада бар две трећине процењене глобалне потрошње контролисаних супстанци у 1986. години депонују најмање једанаест инструмената ратификације, прихватања, одобравања, односно приступања Протоколу и под условом да су испуњене одредбе параграфа 1 члана 17. Конвенције. Ако ови услови не буду испуњени до тог датума, Протокол ступа на снагу деведесетог дана од датума кад услови буду испуњени.

2. За потребе параграфа 1 сваки такав инструмент који депонује регионална економска групација неће се рачунати као додаток онима које депонују земље чланице тих групација.

3. После ступања овог протокола на снагу државе односно регионалне економске групације постају стране потписнице овог протокола деведесетог дана од датума њиховог депоновања инструмената ратификације прихватања одобравања, односно приступања.

Члан 17

Учлањивање после ступања Протокола на снагу

Подложно одредбама члана 5, свака држава, односно регионална економска групација која постане потписница овог протокола после датума његовог ступања на снагу одмах ће извршити све обавезе по члану 2. и по члановима 2А до 2И, и члану 4. које на тај дан важе за државе и регионалне економске групације које су постале чланице на дан кад је Протокол ступио на снагу.

Члан 18

Резерве

На овом протоколу не може бити никаквих резерви.

Члан 19

Иступање

Свака Страна може иступити из овог Протокола слањем писменог обавештења Депозитару у свако доба после четири године од преузимања обавеза утврђених у ставу 1. члана 2А. Свако такво иступање ће ступити на снагу по истеку једне године од датума пријема таквог обавештења од стране Депозитара, или оног каснијег датума који би могао бити наведен у писменом обавештењу о иступању.

Члан 20

Веродостојност текстова

Оригинал овог протокола, чије су верзије на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику подједнако веродостојне, биће депонован код генералног секретара Уједињених нација.

У потврду чега су доле потписани, који у том смислу имају прописна овлашћења, потписали овај протокол.

У Монреалу, 16. септембра, хиљаду девесто осамдесет седме године.

Анекс А КОНТРОЛИСАНЕ СУПСТАНЦЕ

Група	Супстанца	Потенцијал оштећења озонског омотача*
Група I		
	CFCl ₃ (CFC-11)	1.0
	CF ₂ Cl ₂ (CFC-12)	1.0
	C ₂ F ₃ Cl ₃ (CFC-113)	0.8
	C ₂ F ₄ Cl ₂ (CFC-114)	1.0
	C ₂ F ₅ Cl (CFC-115)	0.6
Група II		
	CF ₂ BrCl (халон-1211)	3.0
	CF ₃ Br (халон-1301)	10.0
	C ₂ F ₄ Br ₂ (халон-2402)	6.0

* Ови потенцијали оштећења озонског омотача процењени су на основу постојећег знања и биће периодично анализирани и ревидирани

Анекс Б КОНТРОЛИСАНЕ СУПСТАНЦЕ

Група хем. формула	Супстанца комерцијална ознака	Потенцијал оштећења озонског омотача
Група I		
CF ₃ Cl	(CFC-13)	1.0
C ₂ FCl ₅	(CFC-111)	1.0
C ₂ F ₂ Cl ₄	(CFC-112)	1.0
C ₃ FCl ₇	(CFC-211)	1.0
C ₃ F ₂ Cl ₆	(CFC-212)	1.0
C ₃ F ₃ Cl ₅	(CFC-213)	1.0
C ₃ F ₄ Cl ₄	(CFC-214)	1.0
C ₃ F ₅ Cl ₃	(CFC-215)	1.0
C ₃ F ₆ Cl ₂	(CFC-216)	1.0
C ₃ F ₇ Cl ₁	(CFC-217)	1.0
Група II		
CCl ₄	Угљен тетрахлорид	1.1
Група III		
C ₂ H ₃ Cl ₃ *	1,1,1-трихлороетан (метил хлороформ)	0.1

* Ова формула се не односи на 1,1,2-трихлороетан

Анекс Ц КОНТРОЛИСАНЕ СУПСТАНЦЕ

Група	Супстанца	Број изомера	Потенцијал оштећења озонског омотача	
Група I				
	CHFCI ₂	(HCFC-21) ^b	1	0.04
	CHF ₂ CI	(HCFC-22) ^b	1	0.055
	CH ₂ FCI	(HCFC-31)	1	0.02
	C ₂ HFCl ₄	(HCFC-121)	2	0.01-0.04
	C ₂ HF ₂ Cl ₃	(HCFC-122)	3	0.02-0.08
	C ₂ HF ₃ Cl ₂	(HCFC-123)	3	0.02-0.06
	CHCl ₂ CF ₃	(HCFC-123) ^b	-	0.02
	C ₂ HF ₄ CI	(HCFC-124)	2	0.02-0.04
	CHFClCF ₃	(HCFC-124) ^b	-	0.022
	C ₂ H ₂ FCI ₃	(HCFC-131)	3	0.007-0.05
	C ₂ H ₂ F ₂ Cl ₂	(HCFC-132)	4	0.008-0.05
	C ₂ H ₂ F ₃ CI	(HCFC-133)	3	0.02-0.06
	C ₂ H ₃ FCI ₂	(HCFC-141)	3	0.005-0.07
	CH ₃ CFCl ₂	(HCFC-141b) ^b	-	0.11
	C ₂ H ₃ F ₂ CI	(HCFC-142)	3	0.008-0.07
	CH ₃ CF ₂ CI	(HCFC-142b) ^b	-	0.065
	C ₂ H ₄ FCI	(HCFC-151)	2	0.003-0.005
	C ₃ HFCl ₆	(HCFC-221)	5	0.015-0.07
	C ₃ HF ₂ Cl ₅	(HCFC-222)	9	0.01-0.09
	C ₃ HF ₃ Cl ₄	(HCFC-223)	12	0.01-0.08
	C ₃ HF ₄ Cl ₃	(HCFC-224)	12	0.01-0.09
	C ₃ HF ₅ Cl ₂	(HCFC-225)	9	0.02-0.07
	CF ₃ CF ₂ CHCl ₂	(HCFC-225ca) ^b	-	0.025
	CF ₂ ClCF ₂ CHClF	(HCFC-225cb) ^b	-	0.033
	C ₃ HF ₆ CI	(HCFC-226)	5	0.02-0.10
	C ₃ H ₂ FCI ₅	(HCFC-231)	9	0.05-0.09
	C ₃ H ₂ F ₂ Cl ₄	(HCFC-232)	16	0.008-0.10
	C ₃ H ₂ F ₃ Cl ₃	(HCFC-233)	18	0.007-0.23
	C ₃ H ₂ F ₄ Cl ₂	(HCFC-234)	16	0.01-0.28
	C ₃ H ₂ F ₅ CI	(HCFC-235)	9	0.03-0.52
	C ₃ H ₃ FCI ₄	(HCFC-241)	12	0.004-0.09
	C ₃ H ₃ F ₂ Cl ₃	(HCFC-242)	18	0.005-0.13
	C ₃ H ₃ F ₃ Cl ₂	(HCFC-243)	18	0.007-0.12
	C ₃ H ₃ F ₄ CI	(HCFC-244)	12	0.009-0.14
	C ₃ H ₄ FCI ₃	(HCFC-251)	12	0.001-0.01
	C ₃ H ₄ F ₂ Cl ₂	(HCFC-252)	16	0.005-0.04
	C ₃ H ₄ F ₃ CI	(HCFC-253)	12	0.003-0.03
	C ₃ H ₅ FCI ₂	(HCFC-261)	9	0.002-0.02
	C ₃ H ₅ F ₂ CI	(HCFC-262)	9	0.002-0.02
	C ₃ H ₆ FCI	(HCFC-271)	5	0.001-0.03
Група II				
	CHFBr ₂		1	1.00
	CHF ₂ Br	(HBFC-22B1)	1	0.74
	CH ₂ FBr		1	0.73
	C ₂ HFBr ₄		2	0.3-0.8
	C ₂ HF ₂ Br ₃		3	0.5-1.8
	C ₂ HF ₃ Br ₂		3	0.4-1.6
	C ₂ HF ₄ Br		2	07.-1.2

C ₂ H ₂ FBr ₃	3	0.1-1.1	
C ₂ H ₂ F ₂ Br ₂	4	0.2-1.5	
C ₂ H ₂ F ₃ Br	3	0.7-1.6	
C ₂ H ₃ FBr ₂	3	0.1-1.7	
C ₂ H ₃ F ₂ Br	3	0.2-1.1	
C ₂ H ₄ FBr	2	0.07-0.1	
C ₃ HFBr ₆	5	0.3-1.5	
C ₃ HF ₂ Br ₅	9	0.2-1.9	
C ₃ HF ₃ Br ₄	12	0.3-1.8	
C ₃ HF ₄ Br ₃	12	0.5-2.2	
C ₃ HF ₅ Br ₂	9	0.9-2.0	
C ₃ HF ₆ Br	5	0.7-3.3	
C ₃ H ₂ FBr ₅	9	0.1-1.9	
C ₃ H ₂ F ₂ Br ₄	16	0.2-2.1	
C ₃ H ₂ F ₃ Br ₃	18	0.2-5.6	
C ₃ H ₂ F ₄ Br ₂	16	0.3-7.5	
C ₃ H ₂ F ₅ Br	8	0.9-1.4	
C ₃ H ₃ FBr ₄	12	0.08-1.9	
C ₃ H ₃ F ₂ Br ₃	18	0.1-3.1	
C ₃ H ₃ F ₃ Br ₂	18	0.1-2.5	
C ₃ H ₃ F ₄ Br	12	0.3-4.4	
C ₃ H ₄ FBr ₃	12	0.03-0.3	
C ₃ H ₄ F ₂ Br ₂	16	0.1-1.0	
C ₃ H ₄ F ₃ Br	12	0.07-0.8	
C ₃ H ₅ FBr ₂	9	0.04-0.4	
C ₃ H ₅ F ₂ Br	9	0.07-0.8	
C ₃ H ₆ FBr	5	0.02-0.7	
Grupa III			
CH ₂ BrCl	бромохлорометан	1	0.12

^a Када је наведен распон Потенцијала оштећења озонског омотача (ODP), за сврхе Протокола користиће се највиша вредност у том распону. ODP наведени као јединствена вредност утврђени су из прорачуна на основу лабораторијских мерења. Они који су наведени као распон базирају се на проценама и мање су сигурни. Распон се односи на групу изомера. Горња вредност је процена ODP изомера са највишим ODP, а доња вредност је процена ODP изомера са најнижим ODP.

^b Наведене су комерцијално најодрживије супстанце са вредностима ODP у односу на њих, за коришћење за потребе Протокола.

Анекс Е КОНТРОЛИСАНЕ СУПСТАНЦЕ

Група	Супстанца	Потенцијал оштећења озонског омотача
Група I		
CH ₃ Br	метил бромид	0.7

Анекс Д`
ЛИСТА ПРОИЗВОДА И ОПРЕМЕ КОЈА САДРЖИ КОНТРОЛИСАНЕ
СУПСТАНЦЕ ИЗ АНЕКСА А**

1. Климатизациони уређаји у возилима и камионима (било да су уграђени или у деловима).
2. Домаћи и комерцијални расхладни и клима уређаји/топлотне пумпе***
Стационарни расхладни и климатизациони уређаји
– фрижидери, замрзивачи, ледомати, расхладна постројења и уређаји,
– уређаји за смањење влаге (дехумидификатори),
– хладњаци воде,
– топлотне пумпе,
– климатизациони уређаји.
3. Производи у облику аеросола (спреја), осим оних који се примењују у медицини
4. Системи и апарати за гашење пожара
5. Изолационе плоче
6. Полимерни материјали

* Овај анекс је усвојен на Трећем састанку земаља чланица у Најробију, у 21. јуна 1991. године као што је захтевано у ставу 3 члана 4 Протокола.

** Осим када се превозе пошилге у личне сврхе или за домаћинства или производи за сличне некомерцијалне ситуације ослобођени од плаћања царине.

** Када садрже контролисане супстанце у Анексу А, као средство за хлађење и/или изолациони материјал.

Самостални члан
Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски
омотач који је усвојен 29. јуна 1990. године и објављен у "Сл. листу СЦГ -
Међународни уговори", бр. 24/2004

Члан 2

СТУПАЊЕ НА СНАГУ

1. Ова измена и допуна ступа на снагу 1. јануара 1992. године под условом да најмање 20 инструмената ратификације, прихватања или одобрења Измене и допуне буде депоновано од стране држава или регионалних економских групација које су Стране Монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач. У случају да до тог датума овај услов не буде испуњен, Измена и допуна ступа на снагу деведесетог дана од датума његовог испуњења.

2. За потребе става 1, сваки такав инструмент који депонује регионална економска групација неће се рачунати као додатак онима које депонују државе чланице тих групација.

3. После ступања ове Измене и допуне на снагу као што је предвиђено ставом 1, она ступа на снагу за сваку другу Страну потписницу Протокола деведесетог дана после датума депоновања њеног инструмента ратификације, прихватања или одобрења.

Самостални чланови

Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач који је усвојен 25. новембра 1992. године и објављен у "Сл. листу СЦГ - Међународни уговори", бр. 24/2004

Члан 2

ВЕЗА СА ИЗМЕНОМ И ДОПУНОМ ИЗ 1990. ГОДИНЕ

Ниједна земља ни регионална економска групација не могу депоновати инструмент ратификације, прихватања, одобравања, односно приступања овом Амандману уколико нису претходно или истовремено депоновале такав инструмент за Амандман усвојен на Другом састанку Страна у Лондону, 29. јуна 1990. године.

Члан 3

СТУПАЊЕ НА СНАГУ

1. Ова Измена и допуна ступа на снагу 1. јануара 1994. године под условом да најмање двадесет инструмената ратификације, прихватања или одобрења Измене и допуне буде депоновано од стране земаља или регионалних економских групација које су Стране потписнице Монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач. У случају да до тог датума овај услов не буде испуњен, Амандман ступа на снагу деведесетог дана од датума његовог испуњења.

2. За потребе става 1, сваки такав инструмент који депонује регионална економска групација неће се рачунати као додатак онима које депонују државе чланице тих групација.

3. После ступања овог Амандмана на снагу као што је предвиђено ставом 1, она ступа на снагу за сваку другу Страну потписницу Протокола деведесетог дана после датума депоновања њеног инструмента ратификације, прихватања или одобрења.

Самостални чланови

Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски

омотач који је усвојен 17. септембра 1997. године и објављен у "Сл. листу СЦГ - Међународни уговори", бр. 24/2004

Члан 2

ОДНОС ПРЕМА АМАНДМАНУ ИЗ 1992. ГОДИНЕ

Ниједна држава или организација регионалне економске интеграције не може депоновати инструменте ратификације, усвајања, потврђивања или приступања овом Амандману уколико претходно није, или симултано, депоновала такав инструмент за Амандман усвојен на IV састанку Страна у Копенхагену, 25. новембра 1992. године.

Члан 3

СТУПАЊЕ НА СНАГУ

1. Овај Амандман ће ступити на снагу 1. јануара 1999. године, под условом да најмање двадесет инструмената ратификације, усвајања или прихватања Амандмана депонују државе или организације регионалних економских интеграција које су Стране монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач. У случају да овај услов није испуњен до тог датума, Амандман ће ступити на снагу деведесетог дана након кога је испуњен тражени услов.

2. За сврху параграфа 1, сваки такав инструмент депонован од стране организације регионалне економске интеграције неће бити рачунат као додатни ономе депонованом од стране државе чланице такве организације.

3. Након ступања на снагу овог Амандмана, као што је назначено у параграфу 1, он ће ступити на снагу за било коју Страну у Протоколу деведесетог дана након дана депоновања њеног инструмента ратификације, прихватања или одобрења.

Самостални чланови

Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач који је усвојен 3. децембра 1999. године и објављен у "Сл. листу СЦГ - Међународни уговори", бр. 24/2004

Члан 2

ОДНОС ПРЕМА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ИЗ 1997. ГОДИНЕ

Ниједна држава или регионална економска интеграциона организација не може депоновати инструмент о ратификацији, прихватању или одобрењу Измена и допуна нити приступању њима уколико претходно, или истовремено, не депонује истоветан инструмент у вези са Изменама и допунама усвојеним на деветом састанку страна 17. септембра 1997. године у Монреалу.

Члан 3

СТУПАЊЕ НА СНАГУ

1. Овај Амандман ће ступити на снагу 1. јануара 2001. године, под условом да најмање двадесет инструмената ратификације, усвајања или прихватања Амандмана депонују државе или организације регионалних економских интеграција које су Стране Монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач. У случају да овај услов није испуњен до тог датума, Амандман ће ступити на снагу деведесетог дана након кога је испуњен тражени услов.
2. За сврху параграфа 1, сваки такав инструмент депонован од стране организације регионалне економске интеграције неће бити рачунат као додатни ономе депонованом од стране државе чланице такве организације.
3. Након ступања на снагу овог Амандмана, као што је назначено у параграфу 1, он ће ступити на снагу за било коју Страну у Протоколу деведесетог дана након дана депоновања њеног инструмента ратификације, прихватања или одобрења.